

Sygn. akt I C 1513/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR del. Zygmunt Drożdziejko

Protokolant Elżbieta Bator

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **S.A. w K.**

przeciwko **Gminie B.**

o **zapłatę**

I. uchyla wyrok zaoczny z dnia 6 grudnia 2013 r.;

II. zasądza od strony pozwanej Gminy B. na rzecz strony powodowej (...) S.A. w K. kwotę 957 593,11 zł (dziewięćset pięćdziesiąt siedem tysięcy pięćset dziewięćdziesiąt trzy złote i jedenaście groszy) z odsetkami w wysokości ustawowej – przy czym nie wyższymi niż wysokości odsetek za zwłokę pobieranych od zaległości podatkowych – od dnia 20 sierpnia 1997 r. do dnia zapłaty;

III. w pozostałej części powództwo oddala;

IV. zasądza od strony pozwanej Gminy B. na rzecz strony powodowej (...) S.A. w K. kwotę 55 097 zł (pięćdziesiąt pięć tysięcy dziewięćdziesiąt siedem złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1513/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18.09.2014r.

Powód (...) S.A. w K. wystąpiła przeciwko Gminie B. z pozwem o zapłatę kwoty 957 593, 11 zł z odsetkami od dnia 30.06.1997r.

W uzasadnieniu zostało podniesione, że powód zapłacił za 1996r. podatek w wysokości 3282466,30 zł. 27 czerwca 1997r. powód złożył korektę deklaracji i wskazał, że należny podatek wynosi 2324849,10 zł. Od tego momentu powód próbuje odzyskać nadpłatę podatku w wysokości 957617,20 zł.

Istnienie nadpłaty zostało stwierdzone decyzją Samorządowego Kolegium Odwoławczego w K. z dnia 7.12.2011r. Powód wystąpił o zwrot nadpłaty, a burmistrz nie dokonał zwrotu. Powód złożył skargę na bezczynność burmistrza, jednakże Wojewódzki Sąd Administracyjny w K. odrzucił skargę uznając brak swojej właściwości. Sąd ten wskazał jako właściwy do rozpoznania sprawy sąd powszechny.

W dniu 6.12.2013r. Sąd wydał wyrok zaoczny w którym uwzględnił powództwo.

Strona pozwana w sprzeciwie wniosła o uchylene wyroku i oddalenie powództwa.

Wskazano, że w pozwie jako pozwany wskazany jest Burmistrz Gminy B.. Sprecyzowanie pozwu na Gminę wskutek zarządzenia przez Sąd było błędem i dlatego sąd powinien odrzucić pozew.

Wskazano na zły tryb postępowania, ponieważ postępowanie o zwrot nadpłaty podatku jest postępowaniem podatkowym i odpowiednio sądowym postępowaniem administracyjnym. Powód powinien odwołać się od orzeczenia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego do Naczelnego Sądu Administracyjnego, a nie kierować sprawę do sądu powszechnego.

Podniesiono również zarzut przedawnienia oraz zarzut nie istnienia odsetek poza terminem doręczenia pozwu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) S.A. Kopalnia (...) złożyła deklarację podatkową dotyczącą podatku od nieruchomości za rok 1996 i wskazała kwotę podatku 3282466,30 zł. Podatek został uiszczony. Następnie dnia 19.08.1997r. została złożona korekta podatku i wykazano podatek w wysokości 2324849,10 zł. Samorządowe Kolegium Odwoławcze jednak dopatrzyło się drobnych błędów w korekcie i stwierdziło iż należny podatek za 1996r. to kwota 2324873,19 zł. Decyzją z dnia 7.12.2011r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze stwierdziło istnienie nadpłaty podatku za 1996r. w wysokości 957593,11 zł.

W 2004r. (...) S.A. została połączona z (...) S.A. w K.. Wszelkie prawa i obowiązki podatkowe przeszły na (...) S.A. w K..

Pismem z dnia 13.06.2012r. powód wystąpił do Burmistrza Gminy (...) o zwrot podatku. Burmistrz nie zrobił nic. Powód złożył skargę na bezczynność burmistrza.

Wojewódzki Sąd Administracyjny postanowieniem z dnia 5.02.2013r. odrzucił skargę. W uzasadnieniu wskazał, że nie jest właściwy do rozpoznania skargi, albowiem zwrot podatku jest czynnością materialno-techniczną, a takie czynności nie podlegają kognicji sądu administracyjnego. Wskazano, że właściwą drogą do żądania zwrotu podatku jest droga przed sądem powszechnym.

Dowód:

Decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego w K. (SKO. (...)) k.13-21

Pismo z dnia 13.06.2012r. k.22-23

Skarga k.24-26

Postanowienie WSA w Krakowie z dnia 5.02.2013r. k.27-33

Deklaracja podatkowa k.161

Korekta deklaracji podatkowej k.162

Ocena dowodów:

Sąd dał wiarę dokumentom zgromadzonym w sprawie albowiem nikt nie kwestionował ich prawdziwości. Wprawdzie pozwany wskazywał na brak daty złożenia korekty, ale nie kwestionował ustaleń dokonanych przez kolegium. Datę złożenia korekty sąd ustalił więc na podstawie uzasadnienia orzeczenia Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 7.12.2011r. (k.13 verte, wers 14-15 od góry). Kolegium dysponował pełnymi aktami związanymi z przedmiotowym podatkiem. Na podstawie uzasadnienia Kolegium sąd również ustalił jakie były składane wnioski w trakcie postępowania administracyjnego.

Sąd zważył co następuje:

Roszczenie jest uzasadnione.

Przedmiotowe roszczenie ma trzy podstawy.

Pierwszą podstawę stanowi art. 29 ustawy „o zobowiązaniach podatkowych”. Wprawdzie dziś ta ustawa już nie obowiązuje, ale na podstawie art. 330 ustawy „ordynacja podatkowa” zwrotu nadpłat podatku powstałego przed dniem wejścia w życie tej ustawy tj. przed dniem 1.01.1998r. dokonuje się na podstawie ustawy „o zobowiązaniach podatkowych”.

Powód korektę podatku złożył 19.08.1997r., a więc wtedy powstała nadpłata.

Art. 29. 1. Kwoty nadpłaconych i nienależnie uiszczonych podatków (nadpłaty) podlegają z urzędu zaliczeniu na zaległe i bieżące zobowiązania podatkowe, a w razie braku takich zobowiązań podlegają, z zastrzeżeniem ust. 4, zwrotowi z urzędu w ciągu 3 miesięcy od dnia powstania nadpłaty, chyba że podatnik zgłosi wniosek o zaliczenie nadpłaty na poczet przyszłych zobowiązań.

2. Za datę powstania nadpłaty uważa się w szczególności:

- 1) w przypadku podatku dochodowego od osób fizycznych - dzień złożenia zeznania rocznego,
- 2) w przypadku podatku dochodowego od osób prawnych - dzień złożenia zeznania wstępnego,
- 3) w przypadku uchylenia, zmiany lub stwierdzenia nieważności decyzji - datę dokonania zapłaty.

3. Jeżeli zwrot nadpłaty nie nastąpił w terminie określonym w ust. 1, nadpłata ta podlega oprocentowaniu od dnia powstania nadpłaty, w wysokości odsetek za zwłokę pobieranych od zaległości podatkowych, chyba że zwrot nadpłaty nie jest możliwy z winy podatnika.

4. Nadpłata nie podlega zwrotowi po upływie 3 lat licząc od końca roku, w którym powstała, lub gdy nie można ustalić osoby uprawnionej do jej odbioru.

Jak wynika więc z tego przepisu konstrukcja zwrotu nadpłaty jest taka, że po powstaniu nadpłaty organ podatkowy ma termin trzech miesięcy do zwrotu nadpłaty. Jeżeli zwróci nadpłatę to nie przysługują odsetki. Jeżeli jednak zwrot nie nastąpi to odsetki należą się od daty powstania nadpłaty, a nie od upływu okresy trzech miesięcy. Odsetki należą się w wysokości takiej jak za zwłokę pobieranych od zaległości podatkowych. Przepis jedynie przykładowo określa datę powstania nadpłaty. Z tych przykładów można generalnie wyciągnąć wniosek, że w przypadku wymierzania podatku na podstawie składania deklaracji to decyduje data złożenia deklaracji, a w przypadku wymiaru podatku na podstawie decyzji to decyduje data dokonania zapłaty. Ustawodawca nie wskazał daty nadpłaty w przypadku podatku od nieruchomości. Kierując się wskazanymi przykładami należy stwierdzić, że za datę nadpłaty należy przyjąć dzień złożenia korekty deklaracji podatkowej czyli 19.08.1997r.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego istnieje nadpłata w wysokości 957593,11 zł. Korekta podatku została złożona 19.08.1997r. Nadpłata nie została zwrócona, a zatem odsetki należą się od 20.08.1997r. Sąd zasądził odsetki w wysokości jak za zwłokę pobieranych od zaległości podatkowych, ale ograniczył, że nie mogą być wyższe niż odsetki ustawowe, ponieważ powód domagał się odsetek ustawowych. Stąd też częściowo sąd oddalił roszczenie, ponieważ powód domagał się odsetek ustawowych, a te mogą być wyższe od tych liczonych od zaległości podatkowych.

Drugą podstawę roszczenia stanowi art. 417 kc, który stanowi, że za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Przesłanką tej odpowiedzialności jest istnienie winy w rozumieniu art. 415 kc. Niewątpliwie Gmina ponosi winę umyślną w postaci zamiaru bezpośredniego, albowiem burmistrz nie zwrócił nadpłaty podatku, mimo iż nie budzi wątpliwości, że miał taki obowiązek. Za burmistrza odpowiada Gmina – art. 416 kc.

Trzecią podstawę roszczenia stanowi art. 405 kc. Zgodnie z tym artykułem kto, bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu stosuje się w szczególności do świadczeń nienależnych – art. 410 kc. W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia ze świadczeniem nienależnym, albowiem powód uiścił podatek na podstawie złożonej deklaracji i ta podstawa odpadła wskutek złożenia korekty deklaracji na niższą kwotę.

Zarzut pozwanego iż roszczenie nie może być dochodzone przed sądem powszechnym nie jest uzasadniony. Istotnie ta kwestia może być sporna i postanowienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. z dnia 5.02.2013r. może budzić wątpliwości, ale te dywagacje mogą mieć tylko teoretyczny charakter. Zgodnie bowiem z art. 199¹ kpc sąd nie może odrzucić pozwu z tego powodu, że do rozpoznania sprawy właściwy jest organ administracji publicznej lub sąd administracyjny, jeżeli organ administracji publicznej lub sąd administracyjny uznały się w tej sprawie za niewłaściwe. W postanowieniu z dnia 5 lutego 2013r., rozpoznając skargę na bezczynność Burmistrza, Wojewódzki Sąd Administracyjny wyraźnie stwierdził, że czynność zwrotu nadpłaty podatku jest czynnością materialno-techniczną i na bezczynność nie przysługuje skarga. Oznacza to, że powód nie ma możliwości dochodzenia zwrotu nadpłaty podatku w drodze postępowania administracyjnego.

Zarzut, że sprawa administracyjna dotyczyła bezczynności burmistrza, a nie zwrotu podatku nie jest uzasadniony. Powód złożył wniosek o zwrot nadpłaty podatku do burmistrza. Burmistrz był (i w dalszym ciągu jest) bezczynny. Powód złożył skargę na bezczynność w zwrocie podatku, a więc była to sprawa o zwrot podatku. Odmienna interpretacja spowodowałaby sytuację, że burmistrz w dalszym ciągu nic by nie robił i powód nie mógłby odzyskać pieniędzy.

Zarzut, że powód mógł odwołać się od orzeczenia WSA nie jest uzasadniony. Powód ma prawo przyjąć, że orzeczenie sądu jest prawidłowe. Nie ma obowiązku wykorzystywać wszystkich instancji. Takiego wymogu nie stawia art. 199¹ kpc.

Zarzut nie istnienia odsetek poza terminem doręczenia pozwu nie jest uzasadniony. Termin naliczania odsetek wynika z art. 29 ustawy „o zobowiązaniach podatkowych” i należą się one od daty powstania nadpłaty.

Zarzut przedawnienia nie zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z art. 29 ust. 4 ustawy „o zobowiązaniach podatkowych” nadpłata nie podlega zwrotowi po upływie 3 lat licząc od końca roku, w którym powstała. Przedmiotowy termin jest to termin na złożenie wniosku o zwrot nadpłaty (por. Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 19 grudnia 2008 r.; III SA/Wa 1147/08). W ocenie Sądu Okręgowego w (...) termin jest zachowany również w sytuacji gdy w tym terminie zostanie złożony wniosek o ustalenie istnienia nadpłaty. Taki wniosek zmierza bowiem bezpośrednio do ustalenia istnienia roszczenia o jej zwrot. Konsekwencją stwierdzenia istnienia nadpłaty jest obowiązek zwrotu nadpłaty z urzędu. Jest to termin prekluzyjny. Powód zachował ten termin. 30.06.1997r., a więc jeszcze przed złożeniem korekty podatku, powód wystąpił o stwierdzenie nadpłaty. 9.07.1997r. zostało wszczęte postępowanie w sprawie przedmiotowego podatku. To postępowanie zakończyło się dopiero decyzją z dnia 7.12.2011r. Potem w czerwcu 2012r. powód złożył wniosek o zwrot nadpłaty podatku. Do dnia dzisiejszego burmistrz nie wykonał swojego obowiązku. Wobec bezczynności burmistrza 10.08.2012r. złożono skargę na bezczynność. Postanowieniem z dnia 5.02.2013r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w K. odrzucił skargę. W sierpniu 2013r. wpłynął pozew. Zatem w przedmiotowej sprawie został zachowany termin o którym mowa w art.29 ust. 4 ustawy „o zobowiązaniach podatkowych”.

Nawet gdyby nie podzielić powyższych poglądów to i tak należy stwierdzić, że termin o którym mowa w art.29 ust. 4 ustawy „o zobowiązaniach podatkowych” został zachowany.

Do przedmiotowego terminu należy stosować odpowiednio przepisy o przedawnieniu. Pełni on bowiem podobną funkcję jak terminy przedawnienia.

Zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 kc bieg terminu przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia.

Zatem wniesienie wniosku o stwierdzenie nadpłaty przerwało bieg przedmiotowego terminu. Wniosek o stwierdzenie nadpłaty jest czynnością przedsięwziętą do ustalenia roszczenia. Tylko bowiem istnienie nadpłaty stwarzało przesłankę do żądania jej zwrotu.

Powód zachował trzyletni okres od daty zakończenia postępowania o stwierdzenie istnienia nadpłaty. Decyzja zapadła 7.12.2011r., a pozew został złożony 30.08.2013r.

Nawet gdyby przyjąć, że upłynął przedmiotowy termin, to i tak nie upłynął termin przedawnienia wynikający z bezpodstawnego wzbogacenia. Wynosi on bowiem 10 lat – art. 118 kc.

W końcu należy dodać, że w ogóle powoływanie się na przedawnienie, upływ terminów w przedmiotowej sprawie jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego (art. 5 kc). Burmistrz Gminy B. miał obowiązek działać z urzędu i z urzędu zwrócić nadpłatę podatku w ciągu trzech miesięcy po złożeniu przez powoda korekty. Powinien zwrócić nadpłatę, a jeżeli uważał, że podatek jest zaniżony to wszcząć odpowiednie postępowanie. Zatem w ogóle nie powinien czekać na zakończenie postępowania o stwierdzenie istnienia nadpłaty tylko zwrócić nadpłatę. Tymczasem Burmistrz Gminy B. nawet po prawomocnym stwierdzeniu istnienia nadpłaty w dalszym ciągu nie spełnia swojego obowiązku, który powinien spełnić już w 1997r. Ponadto należy wskazać, że postępowanie o stwierdzenie nadpłaty toczyło się stanowczo za długo. Jak wynika z uzasadnienia Samorządowego Kolegium Odwoławczego (k.13-21) pierwsza decyzja zapadła dopiero 2.12.2002r. i odmówiono zwrotu nadpłaty z przyczyn formalnych (przedawnienia). Potem zapadały kolejne decyzje, gdzie znów podstawą rozstrzygnięcia były kwestie formalne. Wszystkie te decyzje zostały uchylone. Pierwsza merytoryczna decyzja zapadła dopiero 31.10.2006r. a więc w 9 lat po wpłynięciu wniosku. Sprawa zakończyła się dopiero decyzją z 7.12.2011r., a więc w 14 lat po wpłynięciu wniosku. Takie działanie nie może korzystać z ochrony prawnej.

Zarzut, że pozew został pierwotnie skierowany przeciwko burmistrzowi, a dopiero później przeciwko gminie nie jest uzasadniony. Przede wszystkim należy wskazać, że ostatecznie powód wskazał jako pozwanego Gminę (k.39) i wszystko odbyło się przed doręczeniem pozwanemu odpisu pozwu na etapie usuwania braków formalnych pozwu. Wynikał to z dyspozycji art. 199 § 2 kpc. Nawet gdyby uznać, że był to błąd to i tak nie ma to żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Należy wskazać, że pozwanym w niniejszej sprawie powinna być Gmina B.. Wprawdzie to burmistrz Gminy B. jest organem zobowiązanym do zwrotu nadpłaty podatku, ale nie posiada on zdolności sadowej w postępowaniu sądowym, przed sądem powszechnym. Zgodnie z art. 416 kc osoba prawna jest obowiązana do naprawienia szkody wyrządzonej z winy jej organu. Należy wskazać, że bezprawne zaniechanie zwrotu nadpłaty podatku wyrządziło szkodę powodowi.

Sąd uchylił wyrok zaoczny i orzekł o roszczeniu na zasadzie art. 347 kpc.

O kosztach sądowych sąd orzekł na zasadzie art. 100 kpc i w całości kosztami procesu obciążył stronę pozwaną, albowiem tylko w minimalnym zakresie uległ powód.

W skład zasądzonej kwoty wchodzi wynagrodzenie pełnomocnika powoda – 7200 zł, opłata od pełnomocnictwa – 17 zł oraz opłata od pozwu – 47880 zł. Razem 55097 zł.

Mając powyższe na uwadze orzec należało jak w sentencji wyroku.

Sygn. akt I C 1513/13

(...)

(...)(...)

(...). (...)(...)(...)(...).

(...)

(...)

(...)